

с. 8]. Щодо зростання коштів на поточних рахунках юридичних осіб, то можна стверджувати, що воно відбулося через зростання оборотів суб'єктів господарювання через інфляційні процеси.

Банківська система України протягом 2014 р. втратила 10 млрд. дол. США депозитів, або 34% всіх депозитів в іноземній валюті на початок 2014 р. На відміну від відтоку депозитів у національній валюті, депозити в іноземній валюті мають негативну тенденцію до зниження протягом всього року, як з рахунків фізичних осіб – на 8,3 млрд. дол. США, або 37,7%, так і з рахунків юридичних осіб – на 1,7 млрд. дол. США, або 23%. Таке постійне зниження залишків депозитів в іноземній валюті призводить до зниження валютної складової ліквідності банківської системи та неможливості виконання банками своїх зобов'язань в іноземній валюті [3]. Основними причинами зниження ліквідності банківської системи України у 2015 р. є: масовий відтік депозитів, неефективні адміністративні рішення, зростання недовіри до банківської системи, девальвація національної грошової одиниці, зростання проблемних кредитів та неефективний менеджмент активів та пасивів окремих банківських установ.

Для підвищення рівня ліквідності банківської системи України та нормалізації функціонування банківських установ необхідним є:

1. Відміна обмежень щодо обсягів готівкових коштів, які можуть отримувати клієнти зі своїх валютних рахунків в банківських установах, оскільки це стримує відкриття нових валютних депозитів та залучення валютних коштів банками України в умовах їх гострого дефіциту.

2. Тимчасове призупинення норми законодавства щодо оподаткування доходів за банківськими

вкладами, оскільки це сприяє відтоку депозитів із системи та створює додатковий тиск на ліквідність як окремих банків, так і всієї банківської системи.

3. Зниження норми обов'язкового резервування закладами в іноземній валюті на період кризи, що сприятиме вивільненню додаткової ліквідності в банківській системі України.

Отже, ліквідність банківської системи є динамічним явищем, яке безпосередньо залежить від загального стану економіки та виступає її каталізатором поглиблення економічної кризи. Тому подальший розвиток як банківської системи, так і економіки України в цілому залежить від підвищення ліквідності банків, що забезпечить функціонування здорової банківської системи.

Проблеми банківської системи в переважній більшості тотожні проблемам фінансової системи України. Без розвитку фінансової системи та економіки України банківській системі важко функціонувати та зберігати навіть відносну стабільність. При умові досягнення рівня зростання економіки країни, налагодження стабільного експорту продукції, виробленої в Україні, залучення міжнародних інвесторів та новітніх технологій буде потужною рушійною силою не лише до стабілізації банківської системи, а й до стабільного та поступового її розвитку. Для того, щоб підвищити рівень безпеки банківської системи необхідно: забезпечити надійність та стабільність банківської системи, підвищити рівень довіри населення до банків, проводити ефективну грошово-кредитну та курсову політику, удосконалити систему банківського нагляду та нормативно-правову базу.

Література

1. Колобов Ю. В. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України / Ю. В. Колобов // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 3 (12). – С. 163–169.
2. Міщенко В. Ліквідність банківської системи: економічна суть, структура і методологічний підхід до аналізу / В. Міщенко, А. Сомик // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 11. – С. 6–9.
3. Показники діяльності банків України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807 &cat_i

УДК 336.22

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Кириченко Л. – ст. 5 курсу, гр. Фвнм-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н. В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасній незалежній Україні розпочався процес відродження місцевих фінансів, які набувають об'єктивної економічної дійсності, властивої фінансовим системам усіх сучасних цивілізованих держав, що поєднані із зміною концепції місцевого оподаткування.

Аналіз зарубіжного досвіду розвитку систем місцевого оподаткування дає змогу виокремити три теоретичні моделі залежно від обсягів фіскальних повноважень органів місцевого самоврядування щодо встановлення й стягнення місцевих податків і зборів. Першу можна умовно назвати «повна автономія». Органи місцевого самоврядування мають право на власний розсуд запроваджувати податки і збори,

перелік яких законодавчо не визначається. У чистому вигляді на практиці ця модель не використовується. За другої моделі місцеві органи влади можуть запроваджувати податки та збори відповідно до переліку, визначеного центральною владою. У такому випадку доцільні три варіанти: 1) усі податки та збори за переліком вводяться місцевими органами влади лише на їх розсуд; 2) усі податки й збори за переліком обов'язкові для запровадження органами місцевого самоврядування; 3) податки та збори поділяються на обов'язкові для запровадження й ті, що встановлюються за рішенням місцевого самоврядування. Саме такий варіант другої моделі діє

в Україні. За третьої моделі центральна влада визначає перелік місцевих податків і зборів, але місцеві органи влади мають право вводити податки і збори, яких немає в переліку.

На нашу думку, з'ясувати, яка з моделей найефективніша, не можливо. Оскільки це залежить, насамперед, від країни, де модель використовується, загального розвитку економіки, її історичних традицій і національних особливостей. Великою мірою це пов'язано й із територіальним устроєм. Зазвичай в унітарних країнах органи місцевого самоврядування мають обмежені права щодо встановлення та стягнення місцевих податків і зборів, тоді як у федеративних державах основні питання місцевого самоврядування належать до компетенції суб'єктів федерації. Види місцевих податків устанавлюються органами влади штатів у США, кантонів – у Швейцарії, владними структурами провінції Квебек – у Канаді. Ставки місцевих податків у цих країнах визначають муніципалітети [1, с. 46].

Надання місцевим органам влади права самостійно встановлювати ставки податків без обмеження їх верхньої межі викликає заперечення в деяких науковців, головним чином тому, що платникові важко орієнтуватись у ставках оподаткування в різних територіальних громадах, а це істотно впливатиме на його діяльність, особливо в частині її податкового планування. Водночас така система має певні переваги, що переконливо доводить досвід США. У цій країні деякі ставки податків для кожного визначені законодавством, інші встановлюються муніципалітетами або штатами, зокрема ставки податків на нерухомість, податку з продажу. Рівень оподаткування ними помітно впливає на ділову активність у територіальних громадах, забезпечує створення привабливого інвестиційного клімату. Місцеві органи влади Норвегії та Бельгії мають право самостійно встановлювати місцеві податки й збори, центральна влада обмежує тільки їх граничні ставки. У

Швеції перелік податків визначається парламентом, а їх ставки – муніципалітетами.

В Україні органи місцевого самоврядування мають право самостійно встановлювати місцеві податки й збори та порядок їх сплати відповідно до переліку та в межах законодавчо визначених граничних розмірів ставок. Також вони можуть запроваджувати пільгові податкові ставки, скасовувати окремі місцеві податки й збори або звільняти від їх сплати окремі категорії платників та надавати відстрочку з їх сплати.

Прибічники надання органам місцевого самоврядування права запроваджувати податки й збори на власний розсуд висувають такі аргументи, як органи місцевого самоврядування краще обізнані щодо економічного становища своєї територіальної громади, тому можуть вибрати найефективніші податки та збори; ці органи будуть зацікавлені в результативності таких податків і зборів; зазначені податки допомагатимуть органам місцевого самоврядування регулювати соціально-економічне становище регіону, створювати сприятливий інвестиційний клімат тощо; надання органам місцевого самоврядування права запроваджувати податки та збори розширюватиме їхню фінансову автономію. У свою чергу, опоненти роблять акцент на ймовірних негативних наслідках, а саме: посиленні податкового тиску на платників; неконтрольованому зростанні кількості податків і зборів; зниженні зацікавленості органів місцевого самоврядування в стягненні загальнодержавних податків і зборів [1, с. 59].

На нашу думку, в Україні доцільно використовувати модель оподаткування, за якої органи місцевого самоврядування матимуть право на власний розсуд запроваджувати податки й збори поряд із законодавчо визначеними. Але при цьому треба в законодавчому порядку передбачити вимоги до цих податків в зборів та формалізовані процедури їх запровадження й адміністрування.

Література

1. Соколовська А. М. Шляхи реформування податкової системи України / А. М. Соколовська // Фінанси. – 2014. - №12. – С. 42-60.

УДК 334.72

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ

Нікітіна О.– ст. 5 курсу, гр. Фзвнм-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н. В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

На шляху до стабілізації соціально-економічної ситуації в Україні однією з найнеобхідніших і найвагоміших умов постає досягнення ефективного функціонування підприємств. Необхідна умова забезпечення безперервного процесу виробництва - наявність фінансових ресурсів. Нестача фінансових ресурсів негативно впливає на виробничо-господарську діяльність олійно-жирових підприємств, спричиняє виникнення та зростання заборгованостей перед суб'єктами господарювання, по оплаті праці та сплаті податків. При цьому зменшуються можливості фінансування подальшого розвитку підприємств,

скорочуються надходження до бюджету. За цих обставин важливого значення для здійснення фінансово-господарської діяльності набуває формування в достатньому обсязі фінансових ресурсів підприємств та ефективного їх використання.

Ефективне управління забезпеченням фінансовими ресурсами підприємств олійно-жирової галузі України полягає, з одного боку, у визначенні достатнього рівня і структури активів підприємства, які необхідні йому для отримання запланованих обсягів реалізації продукції, а з іншого – у визначенні обсягів і структури джерел фінансування цих активів.